

PUNA- TUKKAINEN TYTTÖ

Suomentanut Annamari Korhonen

BUZZY JACKSON

WSOY

Buzzy Jackson

Punatukkainen tyttö

Suomentanut Annamari Korhonen

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

Ensimmäinen painos

Englanninkielinen alkuteos

To Die Beautiful

Copyright © 2023 by Buzzy Worldwide LLC

Suomenkielinen laitos © Annamari Korhonen ja WSOY 2025

Werner Söderström Osakeyhtiö

Lönnrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki

ISBN 978-951-0-48449-4

Painettu EU:ssa

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut:

tuotevastuu@wsoy.fi

Omistettu

Rhoda ja Leon F. Litwackille

jotka omistivat elämänsä rakkaudelle ja
oikeudenmukaisuudelle

Istuin hänen vieressään luokassa viisi kouluvuotta. Hän oli hyvin hiljainen, ei osallistunut keskusteluihin, ei käynyt koulun juhlassa. Hän ei koskaan nauranut eikä hymyillytkään kovin usein. Mutta kerran joku härnäsi häntä, ja hän reagoi hyvin tulisesti. Silloin ymmärsin: jos tätä kissanpentua kiusaa, on paras pitää varansa.

– Cornelius Mol kertoo luokkatoveristaan Hannie Schaftista

Kunnioitan pasifisteja suuresti. En tarkoita pasifisteilla ihmisiä, jotka vain julistavat rakastavansa rauhaa. Tarkoitan heitä, jotka puolustavat sitä, mihin uskovat, kun koko maailma on juovuksissa sodasta.

– Hannie Schaft, ote kouluaineesta
otsikolla »Ihmiset, joita ihailen«

Me perustimme jonkinlaisen salaisen armeijan... eikä siinä ollut mukana muita tyttöjä kuin me.

– Freddie Oversteegen kertoo liittymisestään
Alankomaiden vastarintaliikkeeseen 14-vuotiaana
yhdessä sisarensa Truusin kanssa

Sisällys

<i>Historiaa</i>	11
PROLOGI	
<i>1945, Amstelveensewegin vankila, Amsterdam</i>	13
ENSIMMÄINEN OSA: OZO	
<i>1940–1943, Amsterdam</i>	15
TOINEN OSA: RVV	
<i>1943–1944, Haarlem</i>	113
KOLMAS OSA: NÄLKÄTALVI	
<i>1944–1945, Haarlem</i>	329
NELJÄS OSA: DYYNIT	
<i>Maalis–huhtikuu 1945, Haarlem, Amsterdam, Bloemendaal</i>	387
HENKILÖISTÄ	444
<i>Kirjailijan jälkisanat</i>	456
<i>Kiitokset</i>	459
<i>Huomautuksia</i>	461

Historiaa

Toinen maailmansota ja vastarinta Alankomaissa

KANSALLISSOSIALISTINEN SAKSA HYÖKKÄSI 10. toukokuuta 1940 Alankomaihin, puolueettomaan maahan, ja tuhosi salamasotahyökkäyksessä suuren osan Rotterdamin historiallista kaupunkia. Valloitustaistelut kestivät vain viisi päivää. Valtakunnankomissaariksi nimitettiin fanaattinen itävaltalainen antisemitisti Arthur Seyss-Inquart, joka oli ollut mukana toteuttamassa kristalliyötä sekä Itävallan liittämistä Saksaan yhteistyössä Adolf Hitlerin kanssa ja joka alkoi nyt johtaa Alankomaita kohti terrorihallintoa.

Anne Frank on Alankomaiden holokaustin tunnetuin uhri. Hänen tarinansa – vastarinta, piiloutuminen, petos, murha – ei erotu lukuisista muista samanlaisista. Alankomaissa surmattiin arviolta 75 prosenttia juutalaisista (noin 102 000 ihmistä). Eloonjääneet ja historioitsijat ovat selittäneet korkeita lukuja Alankomaiden maantieteellä: alava ja tiheästi asuttu maa ei tarjonnut runsaasti piilopaikkoja, sillä esimerkiksi laajoja metsiä tai vuoristoalueita ei ollut. Toisena selittävänä tekijänä saattaa olla juutalaisvastaisten toimienpiteiden suhteellisen verkkainen toteutus, joka hidasti vastarintaliikkeen kehittymistä.

Toisaalta Alankomaissa noustiin helmikuussa 1941 puolustamaan juutalaisia laajalla lakolla; kyseessä oli Euroopan ensimmäi-

nen ja ainoa ei-juutalaisten massaprotesti natsien antisemitististä politiikkaa vastaan. Lakon organisoi Alankomaiden kommunistinen puolue, ja kolmen päivän aikana noin 300 000 hollantilaista osallistui laajoihin mielenosoituksiin ja koko maan kattavaan yleislakkoon. Miehittäjät lopettivat lakon väkivaltaisesti, ja kymmeniä lakkojohtajia surmattiin.

Sodan jatkuessa hollantilaisten vastarinta oli enimmäkseen passiivista: oranssia kansallisväriä pidettiin esillä, vastarintaliikkeen sanomalehtiä luettiin ja radiosta kuului Radio Oranje, Lontoossa maanpaossa olevan hallituksen lähetys. On arvioitu, että noin viisi prosenttia kansasta teki avoimesti yhteistyötä miehittäjien kanssa. Suunnilleen yhtä monen uskotaan olleen mukana aktiivisessa vastarinnassa. He piilottivat juutalaisia, lähettivät liittoutuneille tietoa saksalaisten toiminnasta tai toteuttivat aseellisia operaatioita miehittäjiä vastaan. Naiset olivat vastarintataistelijoiden joukossa äärimmäisen harvinaisia.

Prologi

1945

Amstelveensewegin vankila, Amsterdam

KOHTALONSA OHI VOI kulkea koko elämänsä sitä näkemättä, sillä vankilat rakennetaan huomaamattomiksi tarkoituksella. Kokonaisen korttelin täyttävä Amstelveensewegin vankila on veistetty karkeasta harmaasta kivistä kuin muinaista faaraota varten. Olen varmasti nähnyt rakennuksen lukemattomia kertoja matkalla yliopistolle. Silti paikka on minulle aivan vieras.

Minut saatetaan keskusaulaan, ilma viilenee, äänet terävöityvät. Matalat kuiskaukset kaikuvat korkeuksiin kohoavista teräspalkeista. Jos täällä on miespuolisiakin vankeja, en ainakaan näe heitä. Selleissä on kaiken ikäisiä naisia laihoista teineistä vanhoihin ja kumaraselkäisiin, kaksi tai kolme samassa. He juttelevat, rukoilevat, yrittävät nukkua.

Päät nousevat kun kuljen ohi, ja tunnen katseet selässäni. Sitten supina alkaa. Vartijat molemmilla puolillani tiukentavat otettaan, ahnaat sormet pureutuvat olkavarsiini.

»*Mach*», vartija sanoo. Jatka eteenpäin.

Me jatkamme, mutta kuiskaukset leijuvat edellemme kuin nouseva sumu, virtaavat noihin satoihin pieniin kylmiin selleihin, jotka on pinottu neljään kerrokseen. Jokaisella askeleella ääni kasvaa, vankistuu, voimistuu.

Hiljaiset askeleet kahisevat, naiset etsiytyvät kalterien luo katso-
maan meitä. Sellin ovi kolisee kun kädet ravistavat sitä, metalli iskee
metalliin. Jotakin kasvaa ja leviää ympärilläni. Korkealta yläpuolelta
kuuluu taputusta.

»*Ruhe*», vartija komentaa ylemmässä kerroksessa. Hiljaa.

Hetken verran on hiljaista. Sitten jossain aulan toisella laidalla,
eri kerroksessa, pari supattelusta innoituksen saanutta päästää
ilmoille matalan ulvahduksen. Kuiskausten sumu leviää joka sop-
peen, se leijuu ja kasvaa ympärillämme, nousee hiljaisimpaan mah-
dolliseen kapinaan vääryyttä vastaan. Se on toivon ääni. Se kantaa
tännekin, jopa tällaiseen paikkaan.

Kun ehdin kävelysillan päähän, naiset tervehtivät minua jo
nimeltä.

Hannie, Hannie. Het meisje met het rode haar. Hannie Schaft.

Punatukkainen tyttö. Hannie.

En vastaa heille eleelläkään.

Viimeisen sellin kohdalla pysähdyn katsomaan sisään. Sängyllä
istuu vanha nainen, silmät ovat painuneet syvälle päähän ja pitkä
tukka on sotkuinen. Riutunut olkapää nojaa vasten sellin kylmää
seinää. Iho on tuhkanharmaa, ja siinä silmät kiinni levätessään nai-
nen näyttää kuolleelta. Sitten hän avaa hitaasti silmänsä.

Hän näkee minut. Minä näen hänet. Luiseva käsi nousee vapis-
ten kuin haudasta. En ole koskaan tavannut häntä, mutta tunnen
hänet silti.

Hän on liian heikko nousemaan jaloilleen, mutta laiha nyrkki
kohooa tervehdykseen.

»*Verzet!*» hän kuiskaa.

Vastarintaa.

Loppuun asti.

Ensimmäinen osa

OZO

1940–1943
Amsterdam

Luku 1

Syksy 1940

EN OLE AINA ollut ainoa lapsi.

Hopeinen lintu odottaa lohjenneen pesualtaan reunalla, lentoon jähmettyneenä, siivet levitettyinä kuin pommikoneella ja pyrstö keimailevalla kierteellä. Varpunen. Kokeilin korua kerran, silloin kun viimeksi kävin konsertissa. Kuukausia sitten.

Se oli tietysti Annien koru. Isä antoi sen hänelle sen jälkeen kun oikea varpunen oli lentänyt tiehensä. Olin silloin pieni, ehkä neljävuotias, ja Annie oli yhdeksän. Keskiyö oli jo jäänyt taakse ja olin unessa, kun Annie tönäisi minua käsivarteen.

»JOHANNA, KATSO.» HÄNELLÄ oli kynttilä toisessa kädessä, toisella hän osoitti lattialle yhteisen sänkymme viereen. Siinä seisoi pieni ruskean ja harmaan kirjava lintu, pää kallellaan ikään kuin Annien sanoja kuunnellen. Se piipitti. Henkäisin ja Annie huitaisi minua kohti. »Shh!»

»Päästä se ulos ikkunasta», sanoin.

»Yritin jo», Annie sanoi. »Mutta se lensi saman tien takaisin sisään.»

En uskonut häntä. Kurkistin hänen olkansa yli ja katselin miten pieni höyhenpallo hypähteli ja tepasteli pikkuruiset kynnet lat-

tialautoja vasten ripisten. Lopulta se pyrähti avoimelle ikkunalle ja heittäytyi ulos. »Katso nyt! Se lähti», sanoin.

Mutta lintu ilmestyi melkein heti takaisin ikkunaan, se räpisteli ja poukkoili lasia vasten kunnes löysi lopulta tien sisään, laskeutui sitten lattialle ja hypähteli takaisin paikalleen sängyn viereen. Ja taas se piipitti meille.

»Mitä me tehdään sen kanssa?» kysyin.

»Pidetään se», Annie vastasi. Anniella oli vastaus kaikkeen.

Me tosiaan pidimme sen, mutta vain jonkin aikaa. Kun se sitten lopulta lähti eikä tullut enää takaisin, isä antoi Annielle tuon rintaneulan, hopeisen linnun, joka oli kuulunut isoäidille. Olin kateellinen, mutta se oli silti oikein: Annie oli energinen ja utelias kuin varpunen, hänessä oli sama kipinä. Isoäiti oli kuulemma ollut samanlainen. Muutamaa kuukautta myöhemmin minäkin sain isältä oman rintaneulan, pienen hopeisen ketun. Se oli upouusi.

»Sinulle», hän sanoi. »*Mijn kleine vos.*» Pikku kettuni.

»Mutta enhän minä ole löytänyt kettua», ihmettelin. »Kun Annie löysi linnun.»

Isä nauroi. »Hassu, tukkasi on ketunpunainen.» Hän nosti minut syliin ja painoi kasvonsa kiharoihini.

Silloin ymmärsin ensimmäisen kerran eron: sen välillä, mitä itse tiesin sisimmässäni olevani, ja sen, mitä muut minussa näkivät.

KIINNITÄ NYT VAIN se perhahan koru paikalleen. Nappasin varpuksen pesualtaan reunalta ja työnsin neulan takin kaulukseen paksun villakankaan läpi. Neula painui saman tien kaulusta pitelevään peukalooni. »Hemmetti.»

»Juuri tämän vuoksi viattomia nuoria tyttöjä varoitetaan paheellisista suurkaupungeista», Nellie sanoi. »Siinä se jo kiroilee kuin merirosvo.» Nellie ja Eva törmäsivät nauravina sisään yhteisen ullakkoasuntomme ovesta.

»Hemmetin hemmetti.« Olin yrittänyt irrottaa rintaneulaa verta vuotavalla peukalollani, ja nyt kamelinruskeassa villassa oli veritahra. Työnsin kauluksen hanan alle.

»Anna kun minä«, sanoi Eva, pienen joukkomme kanaemo. Olimme käyneet samaa koulua Haarlemissa, mutta siellä emme olleet läheisiä. He olivat valinneet minut koska tunsivat minut: ujon tytön joka teki kaikki lisätehtävät mitä opettajalta vain sai; tytön jolla oli lämpimänä kevätpäivänä kaksi neulepaitaa yllään, koska äiti uskoi että ilman niitä hän kuolisi ihan tavalliseen flunssaan. Minä en ollut sellainen ihminen, joka aiheuttaisi ongelmia.

»Mistä sinä tämän olet saanut?« Nellie nosti rintaneulaa niin että se kimalteli huoneen hämärässä valossa. »Onpa se kaunis.«

»Se on siskoltani«, sainoin ja kiskaisin sen hänen kädestään. »Kiitos. Minun täytyy mennä, olen myöhässä.«

»Anteeksi«, Nellie sanoi.

»Ei mitään, minun vain täytyy nyt lähteä.« Olin jo porrastasan-teella ja jatkoin kapeaan portaikkoon. Poskia poltti ja ripset olivat märät. Annien kuolemasta oli kolmetoista vuotta. Typerä varpunen.

OSASIN OLLA TÄYSIN huomaamaton. Olin harjoitellut sitä vuosia. Sinäkin iltana valitsin yliopiston tanssisalista turvallisimman paikan, aivan salin perältä. Otin tarjotun kuplavesilasin, jotta käsilläni olisi jotain tekemistä. Maistelin sitä hiljalleen kun tila täyttyi opiskelijoista ja puheensorina humisi kaikkialla ympärilläni. Amsterdamin naisopiskelijoiden liiton huvittelukomitean tytöt sirkuttelivat sisäänkäynnin luona kirkasvärississä leningeissään. He toivottivat kaikki tervetulleiksi, mutta pojat saivat erityisen paljon huomiota. Tytöt juttelivat heille ja hipaisivat välillä heidän käsivarttaan tai olkapäätänsä, joskus jopa halasivat ja antoivat poskisuudelmaa. Miltä mahtoi tuntua suhtautua poikiin niin rennosti? Vai pitikö heitä sanoa miehiksi? He näyttivät niin poikamaisilta.

»Anteeks», joku sanoi; miesopiskelija oli vahingossa peruuttanut minua päin ystäviään etsiessään.

»Kun kerran noin kauniisti pyydät», totesin. Nämä nuoret miehet olivat kuin kasvuikäisiä jättiläisiä, törmäilivät ja talloivat kaiken ympärillään.

»Olisiko sinulla tulta?»

Hätkähdin harmissani. Mutta kysyjä olikin suunnilleen minun ikäiseni nuori nainen.

»Ei ollut tarkoitus säikäyttää», hän sanoi.

Hän oli paljon minua pidempi, ehkä 170-senttinen, mutta hallitsi tilaa ympärillään niin että vaikutti vieläkin pidemmältä. Kiiltävä mustanruskea tukka valui aaltolina paljaille olkapäille, ja vannehelmaisen tanssiaispuvun kalpeaa taivaansineä vasten hiukset olivat tummat kuin keskiyö. Silmät olivat meripihkanväriset, pitkät ripset taipuivat kauniisti ja katse oli yllättävän viaton. Huulissa hehkui troopiikin korallinpuna. Hän näytti filmitähdeltä. Oli ihme että hän oli edes huomannut minut vaaleanruskeassa hameessani ja tavallisessa valkoisessa paidassani. Ja hän vain hymyili. Ja räpäytti silmiään.

»Olen pahoillani», sanoin. »Ei minulla ole.» Olin tosiaan pahoillani, koska en olisi halunnut hänen lähtevän vielä. Olin kokeillut tupakointia; se yskitti minua. Mutta nyt painoin mieleeni että pitäisi kokeilla uudelleen. Ehkä se tekisi tällaisista tilanteista helpompia.

»Ei ole tulta? Vai savuketta?»

»Molempia», sanoin, ja korjasin sitten: »Kumpaakaan.»

Hän nauroi, mutta ei ilkeästi, vaan iloisesti hihittäen. »Philine! Tule tänne.» Hän heilautti kättään, ja toinen tummatukkainen tyttö pujotteli tungoksen läpi meitä kohti. Tämä uusi tyttö, Philine, oli vain hiukan minua pidempi ja hieman vähemmän vaikuttava ilmesitys kuin ystävänsä. Hänkin oli kaunis, mutta helpommin lähestyttävällä tavalla. Ruskea tukka, ruskeat silmät, levollinen hymy. Hänen leninkinsä näytti siltä että sitä oli vuorotellen lyhennetty ja piden-

netty helmasta aina muodin mukaan. Minun vaatteeni olivat käyneet läpi saman kohtelun. Kuten toinenkin tyttö, myös Philine näytti luonnollisen itsevarmalta. Pystyin kuvittelemaan molemmat valkokankaalle. Minä taas saattaisin kelvata sankarittaren mitäänsanomatoman mutta älykkään ystävän rooliin. Olisin se tarinan järkevä tyttö.

»Mitä sinä täällä piileskelet, Sonja?» Philine kysyi ystävältään.
»Pakoiletko kosijoita?»

»Tavallaan», Sonja sanoi. »Ja ajattelin että naisopiskelijoiden liiton jäsenet auttaisivat toisiaan, mutta tämä tässä ei anna minulle tulta.» Hän iski minulle silmää. Kasvoni leimahtivat tulipunaisiksi. Olin sentään kaksikymmenvuotias; sen ikäisen olisi pitänyt jo osata tupakoida.

Philine hymyili minulle. »Minä olen Philine. Mikä sinun nimesi on?»

»Hannie», sanoin ja yllätin itsenikin perin pohjin. Minua oli aina sanottu Johannaksi ja ainoa lempinimeni oli ollut Jo, mutta kun olin aloittanut Amsterdamin yliopistossa edellisenä vuonna, olin suunnitellut kokeilevani uutta identiteettiä. Se oli kuitenkin jäänyt tekemättä, ennen tätä hetkeä. Uusi nimi tuntui jotenkin mahtavalta. Uskaliaalta. Enkä ollut varma, olinko ansainnut oikeuden kuvitella itseäni uutena ihmisenä.

»Hannie», Philine toisti ja hyväksyi nimen silmää räpäyttämättä. Kuten kuka tahansa olisi tietysti tehnyt. Äitikin aina sanoi että mietin asioita liikaa.

Philine puristi kättäni. »Tapaitsinkin jo Prinsessa Sonjan.» Katsoin häntä silmät suurina. »Ei hän ole oikea prinsessa», Philine sanoi ja hymyili pitäen edelleen kättäni omassaan.

»Olen minä äidin puolelta sukua Habsburgeille», Sonja sanoi selvästi hieman ylpeänä.

»Uskotaan sitten kun nait jonkun prinssin», Philine sanoi.
»Entä sinä? Oletko prinsessa? Vai tavallinen tylsä oikeustieteen opiskelija kuten mekin?»

Hymyilin innoissani. He olivat niin älykkäitä ja kauniita ja täynnä energiaa, ja halusin jatkaa keskustelua hinnalla millä hyvänsä. Yliopistoon tullessani olin toivonut löytäväni enemmän ystäviä kuin kouluaikana, mutta toistin edelleen samoja virheitä, kieltäydyin kahvikutsuista läksyjen varjolla. Ei minulla sen enempää läksyjä ollut kuin muillakaan, mutta ajatus kahittelusta vieraiden ihmisten kanssa sai kämmenet hikoamaan. Ne olivat nytkin nihkeät. Olin tullut juhliin vain koska olin aiemmin viikolla vakaasti päättänyt, että menisin ja viipyisin ainakin puoli tuntia. Siitä oli nyt jäljellä kahdeksan minuuttia.

»Tavallinen tylsä oikeustieteen opiskelija», sanoin. Aurinkoinen seura oli saanut minut rentoutumaan hiukan, mutta en silti keksinyt mitään älykkäämpää. »Olen kotoisin Haarlemista.»

»Se on mukava kaupunki», Philine sanoi.

»Ihan outo paikka minulle», Sonja sanoi.

»Sonja!» Philine huudahti.

»Mitä?»

»Pariisissa ja Roomassa olet kyllä käynyt, mutta et Haarlemissa? Sinne on vain viisitoista kilometriä.»

»Pariisissa on Louvre ja Roomassa Colosseum. Mitä Haarlemissa on?»

»Sonja!» Philine läpsäytti ystäväänsä kädelle.

»Anteeksi, anteeksi», Sonja sanoi ja kääntyi katsomaan minua. »Varmasti siellä on oikein kaunista. Menen käymään heti tänä viikonloppuna.»

»Et kuitenkaan mene.» Myös Philine kääntyi puoleeni. »Nyt varmaan käsität, miksi häntä sanotaan Prinsessaksi.»

»Prinsessaksi?» Matala ääni keskeytti juttelumme, ja näimme, miten pitkä ja vaalea nuori mies siistissä tummansinisessä puvussa lähestyi meitä. »Sonja? Täällähän sinä olet. Olen etsinyt sinua.»

Hän oli juuri sillä tavalla komea, joka sai minut epävarmaksi: huolella suittu tukka, itsevarma hymy. Liian hyvännäköinen. Liian

varma vetovoimastaan. Välttelin sellaisia miehiä, koska en yksinkertaisesti osannut puhua heille. Sonjan seurassa sekä Philine että minä tunnuimme onneksi olevan täysin näkymättömiä.

»Piet!« Sonja huudahti ja kietoi kauniit käsivartensa hänen ympärilleen samanlaiseen huolettoman keimailevaan halaukseen, jonka huvittelukomitean tytöt olivat hioneet huippuunsa. Sonjan tekemänä se näytti täydellisen luontevalta. »Mitä kuuluu?«

Pietin kulmikas leuka pehmeni leveään hymyyn, ja hän näytti rennolta ja iloiselta kuin pikkupoika jonka syntymäpäiväkakkua kannetaan pöytään. »Odotin sinua eilen kirjastossa«, hän sanoi.

»Odotitko?« Ja Sonja kuiskasi Pietin korvaan jotain, mikä sai miehen silmät loistamaan. Yritin kuvitella, mikä voisi saada aikaan sellaisen reaktion, mutta en keksinyt mitään. Sonja irrottautui halauksesta ja esitteli meidät. »Piet, sinähän tunnet jo Philinen.«

Piet nyökkäsi ja suuteli Philinen kättä liioitellun muodollisesti. Philine vastasi niaamalla samaan tyyliin.

»Ja tämä on meidän ystävämme Hannah.«

»Hannie«, Philine korjasi.

»Hannie.« Piet yritti tarttua käteeni, ja kiskaisin sen kauemmaksi peläten että hän suutelisi sitäkin. Hän meni hämilleen.

»Olen pahoillani«, hän sanoi ja vilkaisi Sonjaa kuin tarkistaen, oliko tämä loukkaantunut.

»Ei, vaan minä olen«, sanoin nolona ja vihaisena itselleni.

»Mitä sinä oikein teit tyttöparalle?« Sonja kiusoitteli Pietiä. Se oli tietysti vain vitsi, mutta tuntui silti ihmeen mukavalta, että hän puolusti minua. »Kuule, Piet, me olimme juuri lähdössä«, Sonja jatkoi. »Mutta mukava että ehdittiin nähdä.« Hän painoi miehen poskelle suukon, josta jäi ihoon täydellinen pieni ruusu-kuvio, ja tarttui sitten minua ja Philineä kädestä. »Meidän täytyy saattaa Hannie kotiin,« hän sanoi ja veti meitä kohti ovea. »Hänellä on huomenna suuri päivä. Hän saa huomionosoituksen kuningattarelta.«

Pietin itsevarmuus haipui. »Mutta tanssi on vasta alkanut», hän sanoi.

»Niin, mutta ...» Sonjan vauhti kasvoi kuin ovi olisi vetänyt häntä väkisin puoleensa. »Tässä puhutaan nyt sentään kuningattaresta.» Hän heitti miehelle lentosuukon ja veti meidät ovea piirittävien komiteatyttöjen joukon läpi. Katseista päätellen he eivät olleet erityisen pahoillaan siitä että tämä kirkkaana loistava tähtönen oli lähdössä.

»Takit!» Philine muisti, kääntyi äkkiä ja veti meidät kaaressa mukaansa. Sonja kirkaisi ja minä liu'uin laattalattian poikki naula-koille. Ryntäsimme yhtenä joukkona ovelle ja ulos ja pysähdyimme lopulta pihalle nauramaan.

»Kuka se oikein oli?» Philine kysyi.

Sonja tuhahti. »Pieter Hauer. Olen vältellyt häntä viikko-kaupalla.»

»Hän vaikutti mukavalta. Ja hyvännäköiseltä», Philine sanoi.

Sonja katsoi minua. »Mitä mieltä sinä olet?»

Yritin keksiä jotain nokkelaa sanottavaa hänen ihailijastaan, mutta mitään ei tullut mieleen. Oli helpompi olla vain rehellinen.

»En oikeastaan pitänyt hänestä.»

»Hah!» Sonja halasi minua. »Tiesin heti, että sinuun voi luottaa. Vaikka sinulla ei olekaan antaa tulta.»

»Mikä tuo on?» Philine kysyi, kun kohentelin takkiani. Annien rintaneula oli tullut näkyviin, ja Philine nojautui lähemmäs. »Nätti. Onko se kottarainen?»

»Varpunen», vastasin.

»Aivan kuin sinä», Sonja sanoi hymyillen kiltisti. »Soma ja sisukas. Kuule, juuri tätä minä silloin tarkoitin», hän jatkoi suunnaten sanat Philinelle. »En kestä enää näitä seurapiirijuhlia. Meidän täytyy löytää toisenlaisia ihmisiä. Puhuin tästä juuri äskettäin! Ja sitten Hannie ilmaantuu kuin tyhjästä. Kuin pieni suloinen varpunen.»

Seisoin heidän välissään mykkänä hämmennyksestä mutta samalla rohkaistuneena. Sonja silitti hiussuortuvaani. »Antaisin mitä tahansa, että saisin tällaiset hiukset.»

»Mitä, tällaisetko?» Vedin kirkkaan punaisen kiharan suoraksi ja päästin sen ponnahtamaan takaisin. Isäni *kleine vos* – ja minun kiroukseni. Kysykää keneltä tahansa niistä jotka kiusasivat minua lapsena värin takia.

»Muistatko kun vaalensit tukkasi vetyperoksidilla?» Philine kysyi Sonjalta ja irvisti.

»Luoja, siitä tuli torakanruskea. Mutta tällaisen tukan voi saada vain syntymälahjana», Sonja sanoi ja asetteli yhden kiharan valah-tamaan silmäni yli. »Todellinen kaunistus.»

Minusta tuntui että olin saanut kymmenessä minuutissa enem-män kohteliaisuuksia kuin kahdenkymmenen viime vuoden aikana. Olin aina punastunut helposti, ja nyt kasvoni hehkuivat noloudesta. Ja samalla ilosta.

»Mennään teille kuuntelemaan levyjä», Philine sanoi Sonjalle.

»Älä usko häntä», Sonja kuiskasi minulle kuin salaliittolaiselle.
»Oikeasti menemme meille kuuntelemaan Radio Oranjea ja juo-maan viiniä.»

Että minä saisin lähteä näiden upeiden suurkaupungin tyttöjen kanssa kuuntelemaan vastarintaradion lähetystä Lontoosta? Olin luullut että minä ja Nellie olimme ainoat opiskelijat, jotka kuunte-livat maanpaossa olevan kuningattaren viestin iltaisin. Ja että vielä alkoholia?

En aivan ymmärtänyt miten se oli käynyt, mutta nämä tytöt olivat kiinnostuneita minusta. He eivät tienneet että olin ujo pieni kettu joka istui illat yksin pohdiskelemassa ja haaveilemassa. He luulivat että olin rohkea ja sisukas lintunen. Ja mikä parasta, heille olin pelkkä Hannie.

Oli Sonjan ja Philinen ansiota, että siitä kaikesta tuli totta.

PYSY IHMISENÄ.

Hannie Schaft on ujo oikeustieteen opiskelija natsien miehittämässä Amsterdamissa vuonna 1940. Elämä miehitysvallan alla saa päivä päivältä synkempiä sävyjä, ja kun Hannielle pikkuhiljaa alkaa valjeta, että hänen juutalaiset ystävänsä ovat hengenvaarassa, ei toimettomuus enää ole vaihtoehto.

Hannie liittyy vastarintaliikkeeseen, ja pian hänet tunnetaan Punatukkaisena tyttönä, joka viettelee ja murhaa korkea-arvoisia natsiupseereja. Kun yhteiskunta Hannien ympärillä romuttuu sodan jalkoihin ja natsit jahtaavat häntä kiihtyvällä raivolla, on inhimillisyyden vaaliminen tehtävistä tärkein – ja vaikein.

Tositapahtumiin perustuva huima romaani kertoo alankomaalaisen vastarintataistelija Hannie Schaftin tarinan, joka on täynnä rohkeutta, rakkautta ja sodan pimeyden lävistävää toivoa.

»Tyrmäävä.»

— DENVER POST

www.wsoy.fi

84.2

ISBN 978-951-0-48449-4